

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

УДК 342.571

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.5.1>

Черниш Василь Іванович,

аспірант кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»
ORCID ID: 0000-0003-1607-8083

Баштанник Віталій Володимирович,

доктор наук державного управління, професор
професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»
ORCID ID: 0000-0001-5969-3620

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ АЛЬТЕРАЦІЙ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ

PUBLIC ADMINISTRATION IN THE CONDITIONS OF INSTITUTIONAL ALTERATIONS IN THE GOVERNMENT SYSTEM: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS

У статті проаналізовано особливості і тенденції розвитку сучасної системи публічного управління в умовах збройної агресії Росії проти Української Держави, запровадження режиму воєнного стану і трансформації всіх складників державної політики. Цільова спрямованість дослідження інституціональних альтерацій в публічному управлінні визначена необхідністю формування теоретико-методологічних засад управлінської діяльності у принципово нових умовах державотворення. Важливим завданням при цьому виступає аналіз складових сучасних реформ, їх раціональність з позиції ствердження суверенної і незалежної України. Обґрунтовано доцільність деталізації напрямів таких реформ з позиції респонсивності публічного управління загалом, та своєчасності запропонованих засад конституційних реформ.

У цьому контексті важливим напрямом дослідження у статті вказано аналіз інституціональних альтерацій в публічному управлінні. Наголошено на доцільності застосування при плануванні реформ аналізу імплементаційного ефекту, сучасної методології порівняльно-адаптаційного аналізу, наукових засад концептуалізації реформ. У статті доведено необхідність приведення нормативно-правової бази реформування у відповідність до основ національного і міжнародного конституціоналізму, вітчизняної нормативно-правової бази, особливо в умовах розвитку євроінтеграційної політики України, наближення до набуття членства в Європейському Союзі.

Наголошено, що використання невірних методик визначення напрямів інституціональних реформ у системі урядової політики може привести до поступової консервації реформ. Водночас, в умовах запровадження правового режиму воєнного стану потребує особливої уваги реалізація базових функцій державного управління – регулятивної, правоохоронної, правозабезпечувальної, інтегративної тощо. Запропоновано в контексті аналізу сучасного стану системи державного управління наукові підходи трансформаційного процесу визначити за такими напрямками: перший напрям – чітка детермінація засад розвитку системи державного управління та проведення державноуправлінських реформ в умовах набуття відповідності критеріям членства в ЄС. Другий напрям визначається композицією головних завдань державотворення в Україні в контексті вирішення проблем національної безпеки. Третій напрям базується на формуванні основ концепту державного управління в умовах інституціональних альтерацій.

Ключові слова: альтерація, державне управління, публічне адміністрування, інститути управління, інституціональна альтерація, інститути публічної влади, суспільні відносини.

The article analyzes the peculiarities and trends of the development of the modern system of public administration in the conditions of Russia's armed aggression against the Ukrainian State, the introduction of martial law and the transformation of all components of state policy. The target orientation of the study of institutional alterations in public administration is determined by the need to form the theoretical and methodological foundations of managerial activity in fundamentally new

conditions of state formation. An important task at the same time is the analysis of the components of modern reforms, their rationality from the standpoint of affirming a sovereign and independent Ukraine. The expediency of detailing the direction of such reforms from the standpoint of the responsiveness of public administration in general, and the timeliness of the proposed principles of constitutional reforms are substantiated.

In this context, the analysis of institutional alterations in public administration is indicated as an important direction of research in the article. Emphasis is placed on the expediency of applying the analysis of the implementation effect, the modern methodology of comparative and adaptation analysis, and the scientific foundations of the conceptualization of reforms when planning reforms. The article proves the necessity of bringing the normative-legal framework of reform into compliance with the foundations of national and international constitutionalism, the domestic normative-legal framework, especially in the context of the development of Ukraine's European integration policy, approaching the acquisition of membership in the European Union.

It is emphasized that the use of incorrect methods of determining the directions of institutional reforms in the government policy system can lead to the gradual conservation of reforms. At the same time, in the conditions of the implementation of the legal regime of martial law, the implementation of the basic functions of state administration – regulatory, law enforcement, law enforcement, integrative, etc. – requires special attention. In the context of the analysis of the current state of the public administration system, it is proposed to determine the scientific approaches of the transformation process in the following directions: the first direction is a clear determination of the foundations of the development of the public administration system and the implementation of public administration reforms in the conditions of compliance with the EU membership criteria. The second direction is determined by the composition of the main tasks of state-building in Ukraine in the context of solving national security problems. The third direction is based on the formation of the foundations of the concept of public administration in the conditions of institutional alterations.

Key words: *alteration, public administration, public administration, management institutions, institutional alteration, institutions of public power, public relations.*

Постановка проблеми.

Сучасний стан системи державного управління характеризується посиленням впливу внутрішніх та зовнішніх факторів, посиленням суб'єктності органів управління центрального рівня, централізацією управління загалом. Запровадження і продовження правового режиму воєнного стану в Україні в умовах протидії збройній агресії РФ проти України вимагає значних інституціональних змін у функціонуванні системи державного управління, і водночас передбачає адекватну реакцію на інституціональні альтерації.

Ми розуміємо інституціональні альтерації в державному управлінні як такі зміни в системі суспільних відносин, що викликані зовнішнім (і почасти – внутрішнім) впливом на суб'єкт-об'єктні зв'язки, стан підпорядкування в системі органів влади, регламентацію нормотворчості, делегування повноважень, і передбачають дискретизацію управління, домінування вторинних чинників управління, дезінтеграцію всієї системи органів державної влади. Ознаками прояву інституціональних альтерацій виступають зміни внутрішніх характеристик суб'єктів управління, що впливають на стан стабільності всієї системи державного управління, і призводять таку систему до порушення стану рівноваги, незалежно від характеру впливу та прогнозованого результату. Адже будь-яка трансформація існуючої моделі системи державного управління (у тому числі – адаптація та гармонізація) потребують відповідного нормативно-правового забезпечення, натомість ана-

ліз практики публічноуправлінської діяльності від 2016 р. – початку конституційно-правових реформ засвідчив два складника такого процесу: по-перше, прийняття нормативно-правових актів, що регулюють інституціональні зміни в системах управління без отримання конкретного результату у короткостроковій перспективі, і, по-друге, реалізація інституціональних змін в управлінській практиці за відсутності (або незавершеності) нормативно-правового регулювання. Отже, обидва прояви інституціональних альтерацій є викликом для стабільного функціонування системи державного управління. Вирішенням такої проблеми може слугувати формування інтегрованих систем державного управління (ІСДУ).

Аналіз досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження є праці вчених, які досліджували концептуальні засади реформування сучасного державного управління: А. Баштанник, Є. Бородіна, К. Ващенко, Н. Драгомирецької, А. Колодій, Н. Липовської, Є. Романенка, В. Соловйова, С. Сороки, О. Сушинського, В. Тертички, І. Хожило, Н. Чалої, І. Чикаренко та ін. Варто вказати також наукові роботи І. Лозицької, О. Гацулі, А. Новака, Ф. Рагімова, М. Сачко, Ф. Терханова, у межах яких досліджено інституціональні реформи в Україні у контексті формування нової парадигми державного управління – ствердження України як європейської держави. Варто вказати також на дослідницькі підходи М. Лахижі та О. Руденко у контексті формування сучасної методології аналізу систем державного управління.

Мета статті полягає у тому, щоб на основі комплексного теоретичного дослідження загальних положень науки державного управління доповнити існуючі розробки у сфері функціонування системи державного управління в умовах інституціональних трансформацій. Для досягнення мети важливо вирішити такі завдання: систематизувати підходи до трансформації системи державного управління й на цій основі визначити сутність, тенденції розвитку, особливості і характерні риси ІСДУ; встановити найбільш важливі напрями реформування в системі державного управління під впливом інституціональних альтерацій; дослідити виклики і загрози впливу інституціональних альтерацій в системі державного управління в умовах правового режиму воєнного стану.

Виклад основного матеріалу.

Для створення ефективної системи державного управління, здатної розв'язувати складні проблеми суспільства, необхідно, щоб така система була більш різноманітною, ніж усе суспільство [1, с. 15]. У той самий час, у 1991–2021 рр. визначилися найбільш суттєві проблеми розвитку державно-управлінської діяльності в Україні: недосконалість законодавчої бази, невирішеність питань розмежування владних повноважень, початковий етап становлення фінансово-економічної автономності. Значний спектр наукових праць з проблематики формування системи органів влади в Україні дає можливість всебічно проаналізувати інтегровану систему управлінської діяльності, простежити закономірності розвитку такої системи, розглянути структурні характеристики та тенденції організаційного розвитку владного механізму в державі через взаємовплив різнорівневих органів влади. Зокрема, квінтесенцією наукових досліджень трансформаційного розвитку України є висновок про те, що процес становлення України як держави проходить певні етапи (усвідомлення суті незалежності, розбудова атрибутів держави, створення нової економічної та політичної системи) з відступами, загрозами політичного протистояння і протидії на всіх рівнях.

Такий стан державотворчого процесу пов'язаний із: несформованістю структур влади; відсутністю достатньої кількості професійних кадрів, здатних діяти самостійно на рівні прийняття управлінських рішень та забезпечення їх реалізації; відсутністю у світовій практиці досвіду здійснення оптимального переходу від авторитарного до демократичного управління за короткий час. При цьому правомірним є обґрунтування

взаємозалежності стану політичного консенсусу у суспільстві та зростання політичної ролі глави держави. Адже однією із основних особливостей органів державної влади є системність.

Саме тому в умовах прояву інституціональних альтерацій, викликаних внутрішніми та зовнішніми факторами актуалізується уточнення конституційних норм, що регулюють:

1) зовнішньополітичну діяльність як встановлення порядку регулювання суспільних відносин, що дозволить вирішувати завдання національного інтеграційного процесу у такий спосіб, який буде інтегрувати українське суспільство як внутрішньо, так і в контексті процесу інтеграції до ЄС. Такий стан речей вимагає забезпечення розвитку України за алгоритмом суспільного розвитку європейських держав, забезпечення міжнародної співпраці у політико-правовій та соціально-економічній площині, формування інструментів та механізмів суспільної підтримки реформ;

2) внутрішньополітичну діяльність, як встановлення алгоритму реалізації державноуправлінських реформ на основі принципів пропорційності, респонсивності і доцільності, реалізації завдання таких реформ виключно у повноважень, визначених нормами Конституції України і законів України.

Саме за таких обставин важливим виступає імплементація зарубіжного досвіду реформування системи державного управління, реагування на інституціональні альтерації в умовах квазі-реформ. При цьому є можливість вирішити базове завдання науки державного управління – встановлення конституційних засад демократизації державотворчих процесів і оптимізації систем державного управління, напрацювання теоретико-методологічних засад державного управління як цілеспрямованого впливу держави на стан і розвиток суспільних процесів та відносин з метою досягнення цілей реалізації функцій держави через діяльність органів державної влади та в межах визначених законом повноважень органів місцевого самоврядування, демократизації державотворчих процесів і оптимізації систем державного управління, дослідження соціальних та історичних джерел їх виникнення, закономірностей та тенденцій розвитку України як європейської держави.

На нашу думку, загальною метою сучасних досліджень науки державного управління має виступати розробка методології реагування інтегрованої системи державного управління на інституціональні альтерації. Маємо визначити декілька дослідницьких напрямів:

– по-перше, трансформація ІСДУ в умовах протидії збройній агресії РФ проти України, і забезпечення стабільності ІСДУ в умовах інституціонального транзиту;

– по-друге, прискорення євроінтеграційного процесу, набуття відповідності критеріям на вступ до ЄС, адаптація національної правової системи до права ЄС, забезпечення економічних реформ;

– по-третє, максимальна інтеграція системи безпеки України і НАТО, наближення до стандартів НАТО, перебудова воєнної організації країни;

– по-четверте, раціоналізація процесу реформ в Україні, приведення конституційних реформ (внесення змін до Конституції України) до загальної логіки державотворення, встановлення режиму конституційно-правової відповідальності за дестабілізацію ІСДУ, обумовлену негативним ефектом інституціональних альтерацій як наслідку необґрунтованих реформ.

Загальновідомо, що ефективність організації публічної влади у демократичному суспільстві визначально базується на чіткій детермінації компетенцій публічно-правових інститутів, інтегративній взаємодії між різними рівнями та складовими державно-управлінської діяльності. Конституційне гарантування розподілу владних повноважень, закріплення в Основному законі базових механізмів стримування і противаг виступає нині єдиною можливою напрямом демократизації управління. Саме тому важливо приділити особливу увагу інституціональним альтераціям у межах конституційного процесу в Україні у 1991–2021 рр.

Варто виокремити такі періоди конституційного процесу в Україні:

1 етап – формалізація нового інституціонального змісту державності в Україні. Цей етап характеризується прийняттям Декларації про державний суверенітет УРСР (1990 р.), відповідно до якої народ України визнавався єдиним джерелом державної влади, а жодна політична партія не могла виступати від імені всього народу України [2]. На нашу думку, політична ситуація, що склалася в Україні на початку 90-х років, характерна не самотійною інтеграцією різних політичних сил у більш широкі суспільні структури, а намаганням держави вплинути на такий процес, адміністративним шляхом створити суспільно-політичну підтримку існуючій владі. При цьому внутрішній вплив на процес становлення державного управління здійснювався у таких напрямках: формування національної державності, звільнення від влади структур колишнього СРСР; зміна у функціях та повноваженнях законодавчої та виконавчої

влади; гарантування безпечного, вільного існування та розвитку людини і громадянина. Критеріями держави-суспільства як складної органічної соціальної системи виступили: наявність політичної автономії з власними державними інститутами; існування пірамідально-ієрархічної структури; необхідний мінімум соціальної солідарності, власне соціально-гравітаційне поле, при якому сталість суспільства забезпечується існуванням різних інститутів, зокрема, політичних партій; функціональна збалансованість, яка досягається системним фактором діяльності як органів влади, так і окремих громадян та їх об'єднань [3, с. 102–106]. Отже, у 1991 р. постала потреба не просто «націоналізувати» управління в Україні (відповідно до концепції національної держави), а створити нову структуру органів влади на всіх рівнях, демократично інтегрувати інтереси держави й суспільства [1].

Саме із прийняттям Декларації про державний суверенітет виникла необхідність по-новому осмислити всю систему організації влади, базованої на поділі державної влади на законодавчу, виконавчу і судову. З метою вдосконалення структури державного управління формувався новий вищий орган виконавчої влади – Кабінет Міністрів УРСР, який визнавався найвищим органом державного управління УРСР [4; 5]. Виконавча складова системи державного управління України вперше отримала самодостатній характер (з точки зору ефективності та позапартійності державного управління), що кардинально змінило суть такого управління: з союзно-республіканського (як частини СРСР) на державницький (формування органів державного управління суверенної країни). Акт проголошення незалежності України закріпив право народу України мати незалежну державу, створювати власні органи влади [6]. Еволюційним кроком у процесі державотворення стало впровадження у державний управлінський механізм інституту Президента України (1991 р.), визначення Президента найвищою посадовою особою української держави, главою виконавчої влади України [7]. Це дозволило на конституційному рівні у 1996 році обрати ефективну форму організації влади та державного правління у вигляді президентсько-парламентської республіки. Отже, й нині Президент України відповідно до положень Конституції України 1996 р. виступає гарантом не лише розвитку процесу набуття незалежності й дотримання законодавства. Глава держави виступає інтегратором суспільства і держави, суспільної взаємодії, гарантом сталості державотворення, самотійним і найвпливовішим суб'єктом системи влади .

Розвиток української державності та нова орієнтація економіки на ринкові реформи у 1991 р. започаткували оновлення всієї системи державного управління в Україні. Вибори Президента України і референдум, проведені 01 грудня 1991 року, закріпили незалежність України, змінили принципи формування управлінських рішень, перевели систему державного управління із вузькопартійного спектру до представницької сфери суспільно-політичних відносин. За роки розбудови незалежної Української держави було запроваджено кілька принципово відмінних між собою моделей організації влади, які відображали різний ступінь її децентралізації та деконцентрації, тобто стосувалося, передусім, місцевого рівня. Загалом, концепція територіальної організації влади за роки незалежності України змінювалася декілька разів. Так, з прийняттям у 1990 році Декларації про державний суверенітет України був офіційно закріплений перехід від повновладдя Рад («Державна влада в Україні будується по системі Рад» – формула Конституції УРСР 1978 р.) до концепції поділу державної влади, що спричинило істотну зміну правового статусу органів публічної влади і характеру взаємовідносин між ними як у центрі, так і на місцях.

2 етап – створення інституціональної основи Української держави (1991–1996 р.), фактична розбудова моделі європейської національної держави (nation state) у межах формування системи державного управління. Проголошення Акту незалежності, проведення референдуму і виборів Президента України у грудні 1991 р., прийняття низки законів України з нагальних питань державного будівництва (зокрема, Закону України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні»), підписання Конституційного Договору між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України 1995 р. Завершило процес інституціональної розбудови ІСДУ прийняття Конституції України у 1996 р.

3 період – запровадження інституціональних альтерацій в системі ІСДУ (1996–2021 рр.) у різних системоутворюючих проявах, що завжди базувалися на нормах Конституції України, вносили зміни (або такі зміни були відхилені в силу різних обставин). У межах цього періоду варто було виділити власні часові етапи, проте у межах нашого дослідження ми обмежимо предметне поле лише наведенням його основних характеристик з позиції прояву інституціональних аль-

терацій. Важливо виокремити проведення Всеукраїнського референдуму 2000 року, у межах якого було винесено чотири питання, які стосувалися: обмеження депутатської недоторканості; установлення додаткових підстав для розпуску Президентом України Верховної Ради; зменшення кількості народних депутатів з 450 до 300; формування двопалатного парламенту. Формально отримав 80%, інституціонально не реалізований. Це типовий приклад інституціональних альтерацій, оскільки базові конституційні засади на референдумі не обговорювалися, а результат не був імplementований в системі державної влади.

Наступним проявом інституціональних альтерацій слід визначити тривалий конституційний процес 2004–2014 рр., що фактично стосувався окремого переліку конституційних норм. Відомо, що наслідком Помаранчевої революції 2004 р. став Закон України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року № 2222-IV, що закріпив окремі зміни у моделі розподілу повноважень в системі вищих органів державної влади. Рішенням Конституційного суду України (це рішення чинне і на даний час) закон був визнаний неконституційним, на думку КСУ, через порушення конституційної процедури його розгляду та прийняття. Надалі, Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» норми Закону № 2222 та інших законодавчих актів було відновлено.

Подальші пропозиції щодо внесення змін до Конституції України продовжили функціонування управлінського алгоритму з притаманними йому інституціональними альтераціями. Єдиним реалізованим законопроектом щодо внесення змін до Конституції України виступив Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», щоправда цьому передувало прийняття Закону України «Про відновлення довіри до судової влади», який визначив правові та організаційні засади проведення спеціальної перевірки суддів судів загальної юрисдикції як тимчасового посиленого заходу з використанням існуючих процедур розгляду питань про притягнення суддів судів загальної юрисдикції до дисциплінарної відповідальності і звільнення з посади у зв'язку з порушенням присяги з метою підвищення авторитету судової влади України та довіри громадян до судової гілки влади, відновлення законності і справедливості [8]; 2) Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» [9] – з метою підвищення національних стандартів судоустрою і судочинства.

Інші законопроекти, у тому числі проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» не набули статусу Закону України, а наведений законопроект взагалі відкликаний Президентом України у 2020 році. Проте в системі державного управління здійснюються заходи, спрямовані на децентралізацію управління, всупереч статті 19 Конституції України. Вважаємо за доцільне вказати, що концепт децентралізації в сучасному державному управлінні більшості країн світу є визначальним принципом врядування, й відповідно, в національному праві держав цей принцип закріплений на рівні правової норми. Аналіз нормативно-правових актів з питань реалізації державної політики показав, що термін «децентралізація» відсутній, або вживається опосередковано.

Так, у Законі України «Про засади державної регіональної політики» (2015 р. зі змінами) термін «децентралізація відсутній, у Законі України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики України» термін «децентралізація» наводиться один раз – ст. 4, «...утвердження місцевого самоврядування як фундаменту народовладдя, розширення повноважень місцевих рад шляхом децентралізації функцій органів державної влади, гармонізація загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів». Так само в тексті Закону України «Про місцеве самоврядування» та Закону України «Про місцеві державні адміністрації» немає навіть терміну «децентралізація». Такий стан речей сприяв усталенню інституціонально неправильного визначення децентралізації як передачі значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування.

Ми підтримуємо позицію Н. Нижник, що процес децентралізації є особливим способом відтворення централізації та отримує прояв протилежного її боку. Органи загальної влади нижчих щаблів управління отримують можливість самостійно і остаточно приймати рішення, що належать до їх компетенції. Адже децентралізація характерна для сфери державного управління і це явище, зумовлене об'єктивними і суб'єктивними факторами, це певна протилежна сторона централізації, своєрідний засіб відображення централізації [10]. При цьому наявна дискусія з даної проблеми показує, що ідеологія процесу децентралізації у національному праві не сформована, конституційно принцип децентралізації визначений у форматі «децентралізація державної влади». Ми вважаємо сучасну реформу децентралізації в Україні стохастичною інституціональною альтернативою, що у поєднанні з процесом централізації

у місцевому самоврядуванні може призвести до деформації всієї ІСДУ.

Варто наголосити, що побудова демократичної, правової держави потребує чіткого наукового уявлення про ознаки, особливості, властивості, характерні риси управління, що притаманні всім суспільствам на різних стадіях розвитку. Поряд з цим надзвичайно важливе розуміння характеру державного (у широкому розумінні – публічного) управління, здійснюваного у конкретних просторових рамках. На нашу думку, базова теоретико-методологічна проблема управління зводиться до того, що процеси управління властиві лише складним, динамічним системам, іманентним атрибутом яких є самоуправління, тобто здатність до впорядкування системи, приведення її у відповідність до об'єктивної закономірності даного середовища, до оптимізації її функціонування.

Особливість нинішньої ситуації в Україні у тому, що попередні управлінські алгоритми вже не працюють, а сучасні західні підходи та методи розвитку систем управління неможливо нині повністю використовувати у вітчизняних адміністративно-політичних системах. Отже, проблема ефективності державного управління як результату раціонального поєднання політичних та адміністративних аспектів зберігає свою актуальність через поєднання проблемних і малодосліджених сфер державного управління:

- розвиток системи органів державної влади (в контексті принципів адміністративного реформування інститутів ЄС та країн-членів ЄС, у тому числі й тих реформ, що були передбачені для країн-кандидатів процедурою набуття членства в ЄС);
- формування нової інтегративної регіональної політики країни в контексті регіональної політики ЄС, децентралізації управлінських відносин та розвитку механізмів делегованого управління на основі принципу науковості;
- розвитку парламентської системи України;
- розвитку громадських інститутів управління;
- європейського демократичного розвитку України у контексті курсу на інтеграцію до ЄС, впровадження європейських принципів державного управління, формування інтегрованих систем державного управління.

Висновки.

Вважаємо, що доцільно визначити три напрями у суспільстві, за якими слід провадити реформування політичної системи в Україні, й так само – реформування державного управління: інтегрування суспільства, приборкання конфліктів,

забезпечення суспільної підтримки політичних рішень. Важливо актуалізувати такі спільні тенденції європейського політичного процесу як: централізація та децентралізація; політичний діалог та конфліктність; сталий розвиток та криза. У той самий час, слід вести мову про існування європейської інтегрованої системи публічного управління, що формується на наднаціональному, національному, регіональному та локальному рівнях, за наявності вертикальних та горизонтальних взаємозв'язків. Така система характеризується: структурізацією політичних систем країн

Європи; динамічним розвитком політичних інститутів; правовою регламентацією інститутів влади; гарантіями діяльності законодавчої, виконавчої, виконавчої та судової влад; досвідом партійної демократії; «партійним плюралізмом», імплементаваним на всіх рівнях управління через принципи субсидіарності та пропорційності.

За таких умов інституціональні альтерації в системі ІСДУ будуть спрямовані виключно на розвиток сучасних суспільних відносин, формування раціональної моделі публічної влади в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Баштанник В. Трансформація державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2010. 390 с.
2. Декларація про державний суверенітет України. *Відом. Верховної Ради УРСР*. 1990. № 31. Ст. 429.
3. Руденко О.М. Дефініції суспільної стабільності в державному управлінні. *Стратегічні пріоритети*. № 3. 2009. С. 101–109.
4. Про зміни і доповнення Конституції УРСР у зв'язку з вдосконаленням системи державного управління : Закон УРСР від 21 травня 1991 р. № 1048. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 26. Ст. 294.
5. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 07 жовт. 2010 р. № 2591-VI. *Офіц. вісн. України*. 2010. № 79. С. 8. Ст. 2792.
6. Акт проголошення незалежності України від 24 серп. 1991 р. *Відом. Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502.
7. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
8. Про відновлення довіри до судової влади : Закон України від 08 квітня 2014 року № 1188-18. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 23. Ст. 870.
9. Про забезпечення права на справедливий суд : Закон України від 12 лютого 2015 року № 192–19. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 18. № 19. Ст. 132.
10. Нижник Н. Проблеми змісту державно-управлінських відносин та фактори його соціальної обумовленості. *Вісн. УАДУ*. 1996. № 2. С. 102–113.